

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Vanitas Vanitatum Consideratione Seria Evanescens

Bellegambe, François

Insulis, 1681

Consideratio XII. Mundi cœcitas.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-51072](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-51072)

CONSIDERATIO XII.

MUNDI COECITAS.

I. **V**ia impiorum tenebrosa: nesciunt ubi corruant. (a) Nescierunt, neque intellexerunt: in tenebris ambulant. (b) Excoecavit enim illos malitia eorum. (c) Ipsi rebelles fuerunt lumini, nescierunt vias eius (Dei.) (d) Everterunt sensum suum, & declinaverunt oculos suos ut non viderent caelum, neque recordarentur iudiciorum justorum. (e) Hinc ambulabunt ut caeci, quia Domino peccaverunt. (f) Per diem incurrent tenebras, & quasi in nocte sic palpabunt in meridie. (g) Palpabunt quasi in tenebris, & non in luce, & errare eos faciet (Dominus) quasi ebrios. (h) Nempe lucerna impiorum, peccatum. (i) Peccata autem tenebrae sunt. (k)

(a) Prov. 4. (b) Ps. 81. (c) Sap. 2 (d) Job. 24.
 (e) Dan. 11. 2. (f) Sophon. 1. (g) Job. 5. (h) Job. 12.
 (i) Prov. 21. (k) August. in ep. Ioan. tr. 1.

194 CONSIDERATIO XII.

Error & tenebræ peccatoribus con-
 creata sunt : qui autem exultant in
 malis, consenscunt in malo; (l) se-
 dentes in tenebris, & in umbra mor-
 tis: m quibus proinde procella tene-
 brarum servata est in æternum. (n)
 Atque suam illam cœcitatem vel ipsi mun-
 di amatores non ignorant, neque occultant,
 atque utinam seriò detestentur. Expecta-
 vimus, inquit miseri, fatuo vanitatum
 fulgore decepti, expectavimus lucem, &
 ecce tenebræ: splendorem, & in te-
 nebris ambulavimus. Palpavimus si-
 cut cœci parietem, & quasi absque
 oculis attrectavimus: impegimus me-
 ridie quasi in tenebris; in caliginosis
 quasi mortui. (o) Siquidem qui ambu-
 lat in tenebris, nescit quò vadat. (p)
 Vide in Ægyptiis densâ tenebrarum caligi-
 ne obsessis, miserandam mundanorum cœci-
 tatem: Vinculis tenebrarum & lon-
 gæ noctis compediti, inclusi sub tectis,
 fugitivi perpetuæ providentiæ jacue-
 runt. Et dum putant se latere in ob-
 scuris peccatis, tenebroso oblivionis
 velamento dispersi sunt, paventes hor-

(l) Eccl. II. [m] Ps. 106. (n) Iudæ v. 13.

(o) Isai. 59. (p) Ioan. 12.

MUNDI COECITAS. 195

rendè, & cum admiratione nimia perturbati. Ipsi ergo sibi erant graviores tenebris. (q) Via illorum tenebræ, & lubricum. (r) Cœcitas ipsa peccatum: (s) Sicut dicit Apostolus Ephes. 6. diabolum & angelos ejus rectores tenebrarum harum esse: non diceret rectores tenebrarum harum, nisi diceret, rectores peccatorum, dominatores iniquorum. (t) Dilectoribus suis & infidelibus plenus est mundus: hos appellat Apostolus tenebras. Harum rectores diabolus & angeli ejus. (u) Enimverò mundum meras esse tenebras, ipse summa Veritatis interpres Ioannes pronuntiat: Lux in tenebris lucet, & tenebræ eam non comprehenderunt. (x) Mundus enim tenebræ, quia dilectores mundi, mundus. (y) Mundus per ipsum factus est, & mundus eum non cognovit. (z) Quid est, Mundus factus est per ipsum? Cœlum & terra, mare & omnia quæ in eis sunt, mundus dicitur. Iterum aliâ significatione, dilectores mundi mundus

(q) Sap. 17. (r) Ps. 34. (s) August. tr. 44. in Evang. Ioan. (t) Aug. tr. 1. in Ep. Ioan (u) Aug. Serm. 48. de tempore. (v) Ioan. 1. (y) Aug. tr. 3. in Evang. Ioan. (z) Ioan. 1. iii. molle (c) . . .

con-
at in
) se-
mor-
tene-
(r)
mun-
tant,
ectæ-
tatum
a, &
a te-
is si-
sque
me-
notis
nbu-
(p)
aligi-
cæci-
lon-
ctis,
cuc-
ob-
onis
hor-

196 CONSIDERATIO XII.

dicuntur: eum non cognoverunt, qui amando mundum, dicti sunt mundus; (a) corde habitantes mundum; & malus mundus, quia mali homines habitatores mundi: sicut mala domus, non parietes, sed inhabitantes. (bb)

Hoc loco mundum peccantium multitudinem, & terrenis rebus deditam, stultumque & abjectum & omnibus obnoxium perturbationibus vulgus appellat. Non enim simpliciter inquit, Nemo eum cognovit: sed, Mundus eum non cognovit: hoc est, qui tantum mundo inhaerent, qui mundo innituntur, qui terrena dumtaxat sapiunt. Sic etiam Christus eos appellare consuevit: Pater Sancte, inquit, mundus te non cognovit. Joan. 17. Neque Filium tantum, sed & Patrem mundus ignoravit. Nihil etenim adeo mentem perturbat, quam saecularibus his rebus inhaerere. Cum igitur haec nobis luce clarius pateant, hujus mundi illecebras, carnaliaque & terrena totis viribus abjiciamus. (cc) O homines, nolite esse tenebrae, nolite

(aa) Aug. tr. 2. in Evang. Ioan. (bb) Aug. tr. 3. ib. (c.) Chrysostom. in Evang. Ia. hom. 7.

esse infideles, iniqui, rapaces, avari, amatores sæculi. Hæ sunt enim tenebræ. Lux non est absens, sed vos absentes estis à luce. Cæcus in sole præsentem habet solem; sed absens est ipse soli. Nolite ergo esse tenebræ. (dd) Audi popule stulte, qui non habes cor: qui habentes oculos, non videtis; & aures, & non auditis. (ee) Surge qui dormis, & exurge à mortuis, & illuminabit te Christus. (ff) Habitatibus in regione umbræ mortis, lux orta est eis: (gg) lux vera, quæ illuminat omnem hominem venientem in hunc mundum. (hh) Apparuit enim (ex Hieronymo, illuxit) gratia Dei Salvatoris nostri omnibus hominibus, erudiens nos, ut abnegantes impietatem & sæcularia desideria, sobriè, & justè, & piè vivamus in hoc sæculo. (ii) Nihil igitur nobis sit commune cum sæculo. (kk) Quod olim promisit Deus, nunc complevit per Filium, quem misit in mundum: Ducam cæcos in viam, quam nesciunt; &

I iij

(dd) Aug. tr. 3. in Evang. Io. (ee) Jerem. 5.

(ff) Ephes. 5. (gg) Isa. 9. (hh) Ioan. 1. (ii) Tit. 2.

(kk) Chrysoft. ibi.

198. CONSIDERATIO XII.

in semitis, quas ignoraverunt, ambulare faciam: ponam tenebras coram eis in lucem, & prava in recta. (ll)
 Hoc est autem iudicium: quia lux venit in mundum, & dilexerunt homines magis tenebras quam lucem.
 (mm) Ambulate dum lucem habetis, ut non vos tenebræ comprehendant.
 (nn) Abjiciamus ergo opera tenebrarum, & induamur arma lucis. Sicut in die honestè ambulemus; non in comessationibus, & ebrietatibus, non in cubilibus & impudiciis, non in contentione & æmulatione: sed induimini Dominum Jesum Christum, & carnis curam ne feceritis in desideris. (oo) Eratis enim aliquando tenebræ, nunc autem lux in Domino: ut filii lucis ambulate, (fructus enim lucis est in omni bonitate, & justitiâ, & veritate) probantes quid sit beneplacitum Deo: & nolite communicare operibus infructuosis tenebrarum;
 (pp) Gratias agentes Deo Patri, qui dignos nos fecit in partem sortis Sanctorum in lumine, qui eripuit nos de

[ll] Isa. 42. [mm] Ioan. 3. (nn) Ioan. 12.
 [oo] Rom. 13. (pp) Ephes. 5.

MUNDI COECITAS. 199

potestate tenebrarum, & transtulit in regnum Filii dilectionis suæ. (99)

Omnes enim vos filii lucis estis, & filii diei: non sumus noctis, neque tenebrarū. Igitur non dormiamus, sicut & ceteri; sed vigilemus, & sobrii simus. (rr)

II. Supercecidit ignis, ait *Psalmes*, & non viderunt solem. (a) Videtis, quomodo dicit quandam poenam obscurationis. Ignis supercecidit, ignis superbiæ, ignis fumosus, ignis concupiscentiæ, ignis iracundiæ. Quantum ignis est? Super quem ceciderit, non videbit solem. Quem solem? Non istum, quem tecum vident & pecora, & muscæ, & boni & mali.... Est & alius Sol, de quo dicturi sunt illi (Sap. 5.) Et Sol non ortus est nobis: transierunt omnia illa tanquam umbra. Ergo erravimus à via veritatis, & justitiæ lumen non luxit nobis, & Sol non ortus est nobis. Quare? nisi quia supercecidit ignis, & non viderunt solem. Vicit illos concupiscentia carnis. (b) Cùm in reprobis cordibus Sol Iustitiæ occidere

I iij

(99) *Colos. 1.* (rr) *1. Thessal. 5.*

(a) *Pf. 57.* (b) *Aug. in Pf. 57.*

coeperit, cœcitat̄is umbra vehementer
 crescit, ad cō ut divino non illumi-
 nentur lumine, sed mortiferā noctis
 involvantur obscuritate. (c) Cœcus est,
 qui supernæ contemplationis lumen
 ignorat; qui præsentis vitæ tenebris
 pressus, dum venturam lucem nequa-
 quam diligendo conspiciat, quò gressus
 operis porrigat, nescit. (d) Quid tur-
 bat̄ oculum cordis? Cupiditas, avari-
 tia, concupiscentia sæcularis turbat,
 claudit, excœcat oculum cordis. (e)
 Habet mundus iste noctes suas, &
 non paucas. Quid dico, quia noctes
 habet mundus, cū totus ipse sit nox,
 & totus semper versetur in tenebris?
 Nox est judaica perfidia, nox igno-
 rantia paganorum, nox hæretica pra-
 vitas, nox etiam Catholicorum carna-
 lis animalisve conversatio. An non nox,
 ubi non percipiuntur ea quæ sunt Spi-
 ritûs Dei? (f) An non etiam cuique
 nostrum caliginosa nox erat, cū
 tanquam sine Deo in hoc sæculo vi-
 veremus, cū ambularem post con-
 cupiscentias nostras, cū sectaremur

(c) Gregor. in Ps. 101 (d) Greg. 1. P. pastor.
 c. 11. (e) Aug. de verb. Dom. serm. 18. (f)
 Bernard. serm. 75. in Cant.

carnis illecebras, cum obtemperare-
 mus desideriis sæcularibus, cum ex-
 hiberemus membra nostra arma ini-
 quitatis peccato, cum serviremus ini-
 quitati ad iniquitatem, in quibus nunc
 merito erubescimus tanquam operibus
 tenebrarum? (g) Sic est. Dilectores
 mundi, sapientes hujus sæculi, noctuarum
 similes, ut rectè Ambrosius, in lucem ni-
 hil cernunt, in tenebris ambulant,
 acuti ad vana, hebetes ad æterna: (h)
 aut, ut alio loco, rem eandem repetens,
 grandibus oculis, uti noctua videlicet,
 cernunt vana, non respiciunt sempi-
 terna. (i) Domine, aperi oculos isto-
 rum, ut videant. (k) Praclare Augusti-
 nus: Umbra dum amatur, languidio-
 rem facit oculum animi, & invali-
 diorem ad perferendum conspectum
 divinæ Sapientiæ. Propterea magis
 magisque homo tenebratur, dum
 averfus à luce, in umbrarum amore
 altius profundiusque immergitur. (l)
 Relinquamus ergo umbram, qui so-
 lem quærimus: deferamus fumum,

I v

(g) Fern ser. 5. Vig. Nativ. Dom. (h) Ambr l.
 5. Hexam. c. 24 (i) serm. 43. (k) 4. Reg. 6.
 [l] Aug. l. 2. de lib. arbitr. c. 16.

202 CONSIDERATIO XII.

qui lumen sequimur. (m) Fugienda & declinanda sunt mala. Mala autem in terris, in terris iniquitates. Fugiamus terrena, ne nos comprehendant iniquitates, quæ & sanctum comprehenderunt David, sicut ipse testatur dicens: Comprehenderunt me iniquitates, & non potui ut viderem (Ps. 39.) eò quòd fumo iniquitatis oculus animæ cœcatur, ne videat quæ sunt lucida. (n) Clamemus ad Dominum, (siquidem Dominus solvit compeditos, Dominus illuminat cœcos.) (o) Domine, in cœcitate sumus, & vanitate citò seducimur. (p) Domine miserere nostri. (q) Et si nos, ut duos illos cœcos sedentes secus viam, interrogas, Quid vultis ut faciam vobis? Cū n iisdem, sinceris & totis animis unum petimus, unum dicimus: Domine, ut aperiuntur oculi nostri. Tu misertus nostri, tange oculos nostros, & confestim videbimus, & sequemur te. Tu enim verè dixisti: Ego sum lux mundi. Qui sequitur me, non ambulat in tenebris, sed habebit lumen vitæ. (r)

(m) Ambr. de fuga seculi c. 5. (n) Ibid. () Ps. 145. () Kemp. de Imit. l. 3. c. 41. (q) Matth. 20. (r) Ioann. 8.

MUNDI COECITAS. 203

Et iterum : Ego sum via, & veritas, & vita. (f) Quoniam apud te est fons vitæ, & in lumine tuo videbimus lumen. (t) Itaque Fratres mei sequamur Christum lumen mundi, ne ambulemus in tenebris. Tenebræ metuendæ sunt morum, non oculorum: & si oculorum, non exteriorum, sed interiorum unde discernitur non album & nigrum, sed justum & injustum. (u) Deus lux est: & tenebræ in eo non sunt ulæ. Si dixerimus quoniam societatem habemus cum eo, & in tenebris ambulamus: mentimur, & veritatem non facimus. Si autem in luce ambulamus sicut & ipse est in luce: societatem habemus ad invicem. (x) Hanc (*lucem*) amemus, hanc intelligere cupiamus, ipsam fitemur, ut ad ipsam lucem aliquando veniamus, & in illa ita vivamus, ut nunquam omninò moriamur. (y) Capiant qui desiderant fulgoris perpetui claritatem, quam nox nulla interpolat. Soli enim huic, quem quotidie cernimus, nox tenebrosa succedit:

(f) Ioan. 14. (t) Ps. 35. (u) August. in Evang. Io. tr. 35. (x) 1. Ioan. 1. (y) Aug. in Evang. Ioan. tr. 34.

204 CONSIDERATIO XII.

Sol autem justitiæ nunquam occidit,
quia sapientiæ non succedit malitia. (2)

Si non ab illo facias casum, nunquam
à te ipse facit occasum. (aa)

III. Dulce lumen, & delectabile est
oculis videre solem. (a) E contrario in

cæcitate vivere, & cæli aspectu carere,
summa calamitas. Ingresso Raphaëli, ju-

venis ignoti specie, ac seniore Tobiam
cæcum salutanti suavissimis hisce verbis,

Gaudium tibi sit semper: ait Tobias,
Quale gaudium mihi erit, qui in te-

nebris sedeo, & lumen cæli non vi-
deo? (1) *Aneas Silvius*, postea *Papa Pius*

II. scribit in suo commentario super acta
Alphonfi Regis Aragoniæ lib. 4. c. 1. in-

terrogatum ab Alphonso cæcum jam gran-
dævum, qui ante annos sedecim lumen se

oculorum amisisse dicebat: an moleste fer-
ret suam cæcitatem? illumque respondisse:

Nisi divina gratia esset adjumento,
nemo cæcus vivere optaret; tanta est

miseria cæcitatis, iis præsertim, qui
aliquando lumen viderunt. Atqui longè

gravior est animi cæcitas. Quatuor por-
rò ex causis, juxta *Bonaventuram*, (c)

(2) *Ambr.* in *Psf.* 118. *serm.* 12. (aa) *Aug.* in
Eu. 10. *tr.* 34.

(a) *Eccle.* 11. [b] *Tob.* 5. (c) *Serm.* 3. in *Quinquag.*

contingit cœcitas culpæ in animâ, videlicet carnis voluptate, superbiam, vanitate, rerum cupiditate, mentis infidelitate. Cœcitas concupiscentiæ significatur in Samsone, qui per meretricem traditus excœcatur. Judic. 16. Cœcitas superbię in Sedecia Rege excœcato, sicut dicitur. Excœcatus est, quia regiâ dignitate elatus, aliis subesse noluit. 4. Reg. 25. Cœcitas avaritiæ in Tobia, stercore hirundinum excœcato. Tob. 2. Stercus enim sunt temporalia bona, & mundana. Omnia detrimentum feci, & arbitror ut stercorea. Philip. 3. Cœcitas infidelitatis est in Elyma; qui resistebat Paulo prædicanti fidem, de quo: Ecce manus Domini super te, & eris cœcus. Act. 13. *Hactenus Doctor seraphicus. Accipe paucis ex Ambrosio, & mirare insanum cœcæ voluptatis amorem.* Theotimus quidam sciens prudensque quòd esset oculos amissurus, in ipso æstu ferventis cupiditatis, Vale, inquit, amicum lumen. (d) *Itane verò jacturam oculorum posthabet brevissima voluptati cœca cupiditas? Præfert & mentis cœcitatem jucundissimo æterna Veritatis*

(d) *Ambr. L. 4. in Luc.*

lumini insana triplex mundi concupiscentia, Quae quidē animi nox sola est horrenda; quando, ut haec expellatur, aut prohibeatur, immissa à Deo sit non rarò corporis excœcatio, vel ab hominibus expetita. Apud Sinas blasphemus quidam in orthodoxam fidem, eâ subita cœcitate percussus, ut coniectis in terram oculis omninò nihil, surrectis in cœlum acutissimè videret, Dei vindicis numen & legem agnovit, baptismo vitam eluit, & visum recepit. (e) S. Herluca Bavara juvenili flore vanitati seculari dedita, morbo divinitus immisso semel iterumque commonita, tandem oculis privata, totam se Veritati ac summo Bono consecravit, unicum oculum miraculo recepit, quo despiceret terrena, coelestia suspiceret. (f) S. Morinorum Pontifex Audomarus praesentio excœcatus, B. Vedasti Atrebatium Episcopi, cujus sacrum corpus in honestiorem tumulum inferebatur, meritis, ac precibus S. Auberti aliorumque praesentium Antistitum visum receperat: verum is agrè ferens liberatum se cœcitate, quam in salutem sibi a Deo immisam esse gaudebat, rursus ad votum suum oculis caruit. (g)

(e) Jarric. l. 6. Histor. Ind. Or. (f) Rider. virgadar. p. 3. c. 3. n. 1. (g) Melbrancq de Morin. l. 4. c. 1. Bolland. de S. Vedasto 6. Febr.

MUNDI COECITAS. 207

B. Lucia S. Dominici alumna, sollicitata frequenter à nobili adolescente ad mutuos amores, oculos sibi ipsa eruit, eique transmissit, ut quos maximè amabat ille, haberet sibi, ac importunus esse desisteret. At ista spontanea Lucie cœcitas, cœci amore juvenis menti lucem attulit, mundi nauseam peperit, injecit perfecitque votum ingrediendi ejusdem Ordinis, ipsâ etiam oculorum luce miraculo donatâ virgine. (h) Labet adscribere, quod infantia sua temporibus accidisse scribit S. Hieronymus. (i) Beatus Antonius cum à sancto Athanasio in urbem Alexandrinam esset accitus, & isset ad eum Didymus vir eruditissimus, captus oculis: inter ceteras sermocinationes, quas de Scripturis sanctis habebant, cum ejus admiraretur ingenium, & acumen animi collaudaret, sciscitans ait, Num tristis es, quòd oculis carnis careas? Cum ille pudore reticeret, secundò tertioque interrogans, tandem elicit, ut mœrorem animi simpliciter fateretur. Cui Antonius, Miror, ait, prudentem virum ejus rei dolere damno, quam formicæ, & muscæ, & culices habent; & non lætari illius possess-

(h) Rader. *suprà* n. 9. (i) *Ep. ad Castrutium.*

sione, quam Sancti soli & Apostoli meruerunt. Ex quo pervides, Pervit Hieronymus, quòd multò melius sit spiritu videre, quàm carne; & illos possidere oculos, in quos peccati festuca non possit incidere. (Matth. 7.) *Vtinam cæci essemus mundo, ut ne mundum videremus, ne amaremus; lyncei toti ad suspiciendam amandamque æternam Veritatem! Vtinam cum B. Isaaco adhuc puero, postea monasticâ vitâ & martyrio celebri, verum lumen exciperemus! de eo sic narrat S. Eulogius (k) Cùm esset adhuc septennis B. Isaac, Virgo quædam vidit globum luminis è cælo descendere, atque inter omnium præstantium turbam, solus hic ulnas extendens, manibus lumen excepit, totamque ejus claritatem ori suo injectam ebibit; Felicem tunc, & verè beatum, omnibus tali condignum munere nuncupantibus. Mentis sue olim cæcitatem deflet sæpius magnus Augustinus, verumque donatum sibi lumen Deo gratulatur. En pauca ex multis, quæ tu eodem animo meditare. Bonus est, qui fecit me, & ipse est bonum meum.*

(k) Prefat. l. 1. Memorialis Sancti

MUNDI COECITAS. 209

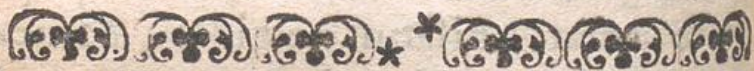
Hoc peccabam, quòd non in ipso, sed in creaturis ejus me atque ceteras voluptates, sublimitates, veritates quærebam, atque ita irruebam in dolores, confusiones, & errores. (l) Erat tempus, quando non cognoscebam te. Væ tempori illi, quando non cognoscebam te. Væ cœcitati illi, quando non videbam te. Væ surditati illi, quando non audiebam te. Cœcus & surdus per formosa quæ fecisti, deformis irruebam. Et mecum eras, & tecum non eram: & ea me tenebant longè à te, quæ non essent, nisi essent in te. Illuminasti me lux mundi, & vidi te, & amavi te. Nemo quippe te amat, nisi qui te videt; & nemo te videt, nisi qui te amat. (m) Ecce video, gratias ago. Ecce video lumen cœli: interlucet oculis mentis meæ radius desuper à facie luminis tui, & lætificat omnia ossa mea. O si perficeretur in me! Auge, quæso, quod interlucet in me.... Væ illis qui non illuminantur ex te. Væ cœcis oculis, qui te non vident, Sol illami-

(l) E. I. Confess. c. 20. (m) Soliloq. 31. fine.
vide cap. 33.

210 CONSIDERATIO XIII.

nans cœlum & terram. Væ avertentibus oculos, ut non videant veritatem. Væ non avertentibus, ut videant vanitatem. Nequeunt enim oculi assueti tenebris, summæ Veritatis radios intueri; nec sciunt de lumine aliquid æstimare, quorum est in tenebris habitatio. Tenebras vident, tenebras diligunt, tenebras approbant, de tenebris euntes in tenebras..... (n) O Lux, quæ illuminas omnia, tota simul, semel, & semper; absorbe me in claritatis abyssum, ut videam undique te in te, & me in te, & cuncta sub te. (o)

(n) Solil. 34. [o] Solil. 13.

CONSIDERATIO XIII.

MVNDI PERVERSITAS.

I. **M**Undus totus in maligno positus est. (a) Quoniam omne quod in mundo est, concupiscentia carnis est, & concupiscentia oculorum, & superbia vitæ: quæ (concupiscentia triplex) non est ex Patre, sed

(a) 1. Ioan. 5.